4.2.2026

LAUSUNTOPYYNTÖ (VNS 9/2025 vp)

Neova Oy:n asiantuntijalausunto eduskunnan talousvaliokunnalle koskien keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmaa (VNS 9/2025 vp)

Neova Oy kiittää mahdollisuudesta lausua eduskunnan talousvaliokunnalle valtioneuvoston selonteosta keskipitkän aikavälin ilmastosuunnitelmasta (VNS 9/2025 vp).

Neova pitää ilmastosuunnitelman tavoitteita päästövähennysten edistämisestä tärkeinä ja kannattaa kustannustehokkaita ja vaikuttavia toimia. Suunnitelman onnistuminen edellyttää kuitenkin, että ilmastotavoitteet sovitetaan yhteen huoltovarmuuden, kotimaisen ruoantuotannon, aluetalouksien elinvoiman sekä bio- ja kiertotalouden kehittämisen kanssa. Tässä kokonaisuudessa turpeella, turvemailla ja niihin liittyvillä arvoketjuilla on merkittävä rooli.

1. Kansainvälinen toimintaympäristö

Neova pitää tärkeänä, että ilmastosuunnitelmassa tunnistetaan kansainvälisen toimintaympäristön nopeat muutokset sekä niiden vaikutus Suomen ilmastopolitiikan toteuttamiskelpoisuuteen. Energia- ja turvallisuustilanne, markkinahäiriöt sekä geopoliittinen epävarmuus vaikuttavat suoraan investointeihin, kustannuksiin ja huoltovarmuuteen.

Ilmastotoimia tulee toteuttaa hallitusti ja ennakoitavasti, mutta ohjausjärjestelmässä on säilytettävä riittävä jousto tilanteisiin, joissa ulkoiset riskit muuttavat lähtökohtia nopeasti.

2. EU:n ilmastopolitiikka

Neova pitää tärkeänä, että EU:n ilmastopolitiikka on ennakoitavaa ja toimeenpanoltaan realistista. Suomen erityispiirteet pitkät etäisyydet, kylmä ilmasto, harva asutus sekä maankäytön ja maaperän merkittävä rooli tulee huomioida EU-ohjauksessa.

Neova puoltaa EU-tasolla kehitystyötä, jossa luodaan tieteeseen pohjautuva ja realistinen maaperäpäästöjen määrittämisen ja raportoinnin mekanismi. Tämä on keskeistä ohjauksen oikeudenmukaisuudelle ja järjestelmän luotettavuudelle.

3. Suomen ilmastopolitiikka

Neovan näkemyksen mukaan Suomen ilmastopolitiikan toimeenpanon tulee perustua teknologianeutraaliuteen, kustannustehokkuuteen ja alueelliseen oikeudenmukaisuuteen. Ohjauskeinojen tulee olla yhteensopivia kilpailukyvyn ja huoltovarmuuden kanssa.

Ilmastopolitiikkaa ei tule toteuttaa tavalla, joka heikentää kotimaista tuotantoa, lisää riippuvuutta tuonnista tai heikentää energiajärjestelmän toimintavarmuutta.

NEOVA OY
Yrjönkatu 42, PL 22
40100 Jyväskylä

neova-group.com

Vaihde 020 790 4000
etunimi.sukunimi@neova-group.com
Kotipaikka Jyväskylä
Y-tunnus 0174817-6

NEOVA OY
Yrjönkatu 42, P.O. Box 22
FI-40100 Jyväskylä

neova-group.com

Phone +358 20 790 4000
firstname.lastname@neova-group.com
Reg. Dom. Jyväskylä
VAT FI01748176

4. Päästökehitys ja nykytoimien riittävyys

Neova pitää tärkeänä, että päästökehitystä ja nykytoimien riittävyyttä arvioidaan realistisesti ja läpinäkyvästi. Toimeenpanossa tulee varmistaa, että vaikutukset ja kustannukset arvioidaan kattavasti.

Erityisesti Neova korostaa, että taakanjakosektorin kehitystä tulee seurata systemaattisesti ja että hallinnolla on oltava riittävä reagointikyky myös tilanteessa, jossa geopoliittinen toimintaympäristö muuttuu.

5. Sektorikohtainen päästökehitys ja nykytoimet

Neova korostaa sektorikohtaisten toimien toimeenpanossa oikeudenmukaisuutta ja alueellista toteutuskelpoisuutta.

Rakennusten lämmityksen osalta Neova kiinnittää huomiota siihen, että politiikkatoimet painottavat teollisuuden hukkalämmön hyödyntämistä kaukolämmöntuotannossa. Neova pitää hukkalämmön hyödyntämistä kannatettavana siellä, missä edellytykset ovat olemassa, mutta korostaa samalla merkittävää alueellista eriarvoistumisen riskiä: suuri osa Suomesta ja suuri osa kaukolämpötoiminnoista ei voi hyödyntää hukkalämpöjä, koska niitä alueilla ei ole.

Tästä syystä Neova painottaa, että palamiseen perustuvalla lämmöntuotannolla on jatkossakin merkitystä osana energiajärjestelmää ja huoltovarmuutta. Ohjauksen tulee mahdollistaa kustannustehokkaat päästövähennykset myös niillä alueilla, joilla hukkalämpö ei ole realistinen vaihtoehto.

Neova korostaa lisäksi, että kaukolämmön päästöt ovat laskeneet, minkä vuoksi erillislämmitettyjen kiinteistöjen liittäminen kaukolämpöverkkoon voi joissakin tilanteissa olla kustannustehokas ja perusteltu päästövähennystoimi.

6. Toimenpideohjelma päästövähennysten saavuttamiseksi

Neova pitää tärkeänä, että toimenpideohjelma perustuu teknologianeutraaliuteen ja kustannustehokkuuteen sekä huomioi alueellisen toteutuskelpoisuuden.

Maatalous ja maankäyttötoimissa onnistuminen edellyttää pitkäjänteistä rahoitusta, selkeitä toimintamalleja ja hallinnollisesti toimivia ratkaisuja. Erityisesti turvemaihin kohdistuvien toimien hyväksyttävyys edellyttää, että maanomistajien ja viljelijöiden kannustimet ovat riittäviä ja ennakoitavia.

Neova korostaa myös, että luontainen ja tekninen hiilensidonta ovat toisiaan täydentäviä ratkaisuja, ja teknisen hiilensidonnan edistämisessä tulee kehittää kotimaista laitevalmistusta ja osaamista, jotta siirtymä tukee myös Suomen teollista kilpailukykyä ja huoltovarmuutta.

7. Päästövähennystavoitteiden saavuttaminen

Neova korostaa, että tavoitteiden saavuttaminen edellyttää realistista aikataulutusta sekä toimenpiteiden kustannusvaikuttavuuden jatkuvaa arviointia. Tavoitteita ei tule toteuttaa tavalla, joka johtaa kohtuuttomiin haittavaikutuksiin kansantaloudelle, alueelliselle elinvoimalle tai huoltovarmuudelle.

8. Osallistaminen ilmastosuunnitelman laadintaan

Neova pitää tärkeänä, että ilmastosuunnitelman laadinta ja toimeenpano perustuvat toimivaan osallistamiseen ja vuorovaikutukseen elinkeinoelämän, kuntien, viljelijöiden, maanomistajien ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa.

Osallistamisessa on varmistettava, että myös alueelliset ja paikalliset näkökulmat tulevat aidosti huomioiduiksi ja että suunnitellut toimet ovat toteutuskelpoisia koko Suomessa.

Neova pitää perusteltuna, että kuntien ilmastotyön rakenteita kehitetään niin, että eri kuntien lähtökohdat ja resurssit huomioidaan tasapuolisesti. MAL-kuntien määrän kasvattamista on syytä arvioida, jotta nykyinen järjestely ei eriarvoista kuntia.

9. Ilmastosuunnitelman vaikutukset

Neova korostaa, että ilmastosuunnitelman vaikutukset tulee arvioida kattavasti ja läpinäkyvästi. Vaikutusten arvioinnissa tulee huomioida erityisesti:

- alueellinen oikeudenmukaisuus ja kuntien keskinäinen yhdenvertaisuus
- toimeenpanon hallinnollinen kuormitus
- investointikyky ja kustannusrasitus
- huoltovarmuuden vaikutukset
- vaikutukset kilpailukykyyn ja kotimaisiin arvoketjuihin

Neova korostaa, että kaukolämmön ja lämmitysratkaisujen ohjaus ei saa johtaa alueelliseen eriarvoisuuteen. Lisäksi ilmastopolitiikan kokonaisuudessa on varmistettava, että huoltovarmuutta vahvistavat ratkaisut ja kotimainen tuotanto turvataan myös siirtymävaiheessa.

Neova Oy:n puolesta,

Janina Mackiewicz

Yhteiskuntasuhde- ja viestintäjohtaja
janina.mackiewicz@neova-group.com